

הרבנות הראשית לרוסיה

Главный раввинат России • Chief Rabbinate of Russia

Россия, 103055, Москва, 2-й Вышеславцев пер. 5 • 2-nd Vysheslavtzev Per. 5, Moscow, 103055, Russia
Тел./Tel (7-095) 231-3030, факс/fax (7-095) 231-3031 e-mail: rabbinate@jewish.ru

בס"ד

לקראת חג החנוכה הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני מתכבד להגיש בפני הרבנים השלוחים ואנ"ש שיחיו במדינות חבר העמים, מדריך קצר להליכות ומנהגי חנוכה.

באיחולים לבביים לחג חנוכה מאיר ושמח!

הרב לוי יצחק מונדשיין

מזכיר

עש"ק פי וישב, חג הגאולה - כי כסלו ה'תשס"ח
מאתים ותשע שנים לגאולת כ"ק רבנו הזקן נ"ע

נערך לע"נ אמי מורתי מרת רחל לאה ע"ה בת הרה"ת ר' דוד ע"ה

חנוכה - ה'תשס"ח

הצעות מעשיות לקראת החג הבעל"ט:

- מן הראוי, לבצע את חלוקת החנוכיות והנרות ליהודי העיר, לפני החג ולא בעת האירוע החגיגי.
- לפרסם מבעוד מועד על אירועי ה'פרסומי ניסא' בכלי התקשורת, דבר אשר בוודאי יוסיף ב'פרסומי ניסא'.

בימי החנוכה שענינם "פרסומי ניסא" - צריכים לנצל את הימים, בנוסף לכל הפעולות ומבצעי החנוכה, גם לערוך התועדויות חסידיות [או לקרוא לזה בלשון אחר, בכל מקום לפי ענינו, "אזלת לקרתא הלך בנימוסי"] בכל יום מימי החנוכה, ושם לדבר דברי תורה, נגלה דתורה ופנימיות התורה, ולקבל החלטות טובות בכל עניני תומ"צ, ובאופן של מוסיף והולך ואור (בהתאם לנרות חנוכה), ועוד ועיקר – לדבר בנוגע לפרסומי ניסא, הנסים "בימים ההם בזמן הזה".
(משיחת ש"פ וישב ה'תשנ"ב - תרגום חופשי)

יום שלישי, כ"ד כסלו, ערב חנוכה
בתפלת מנחה אין אומרים תחנון.

סדר הדלקת נר חנוכה:

הדלקת הנרות בבית הכנסת

מעמידים את החנוכיה בכותל דרום. מדליקים את הנרות בסיום תפלת מנחה לפני אמירת "עלינו לשבח". לאחר ההדלקה נוהגים לזמר 'הנרות הללו' (סדר ההדלקה עם תרגום, סידור עמ' 339).

בכל יום, וכמובן שכן הוא גם בערב שבת, יש לדייק שההדלקה תהיה **לאחר 'פלג המנחה'** (שזמנו הוא שעה ורבע זמנית לפני שקיעת החמה). ואם נאלצים להדליק בבית הכנסת לפני פלג המנחה, **אין לברך** על הדלקה זו.

המדליק את הנרות בבית הכנסת צריך לברך שוב על ההדלקה בביתו, אך את ברכת 'שהחינו' ניתן לברך שוב בביתו רק אם מוציא גם אחרים ידי חובה [כגון אשתו ובני ביתו וכדו'].

הדלקת הנרות בחנוכיה הציבורית

זמן ההדלקה המרכזית – לאחר 'פלג המנחה'. [ולכאורה (אם מתאים לתנאי המקום), ראוי לאחר את זמן ההדלקה המרכזית בעיר, לכשעה אחרי השקיעה, בכדי שיהיה מספיק שהות לציבור להדליק את הנרות בבית - יחד עם בני הבית - ולשהות ליד נרות החנוכה חצי שעה].

מדליקים את החנוכיה הציבורית בברכה אך ורק אם נאספו מנין יהודים בזמן ההדלקה.

יש להסביר לנאספים, שאינם יוצאים ידי חובת המצוה בהשתתפותם בהדלקה זו, ועליהם להדליק כל אחד בביתו בזמן הראוי.

אם הדלקת החנוכיה המרכזית היא באמצעות אור חשמלי, אין לברך על הדלקה זו. ויש להבהיר לנאספים שמצוות ההדלקה היא ע"י שמן או נרות, שלא יבואו לטעות ולהדליק בביתם באור חשמלי.

אם מזמינים לטקס ההדלקה איש ציבור שאינו יהודי, כגון 'ראש העיר' או 'מושל המחוז', ניתן לכבדו בהדלקת 'השמש' ולאחר מכן יאמר יהודי את הברכה וידליק את שאר הנרות.

(אם מתעוררת שאלה בנושא מצדו של האורח (מדוע מכבדים רק בהדלקת השמש), בוודאי ימצא כל שליח את המלים המתאימות להסבר, כי ה' הטובה עליו. ואחד ההסברים שחשבת: נר ה'שמש' תפקידו לשמש את שאר הנרות ולכן אין מברכים עליו, אנו מכבדים את האורח בהדלקת השמש, היות ותפקידו גם הוא, לשמש ולסייע לתושבים. משא"כ שאר הנרות, שבהדלקתם מקיימים את המצוה, צריכים אנו

לברך עליהם, ובנוסח הברכה אומרים אנו "אשר קדשנו במצותיו וציוונו", וזאת יכול לומר רק מי שהוא בר ציווי במצוה זו).

כאשר אורח שאינו יהודי מכובד בהדלקת השמש, מברכים לאחר הדלקת השמש ע"י האורח, ומדליקים את שאר הנרות. כשיהודי מכובד בהדלקה, אם מדליק ע"י אבוקה חיצונית, יברך וידליק את הנרות, ואחר הדלקת כל הנרות ידליק את נר השמש.

בהדלקה הציבורית, במקרים רבים עומד המדליק ופניו אל הציבור שצופה בהדלקה, כך שצד ימין שלו הוא צד שמאל של הקהל, לכאורה, יש להעמיד את הנרות מצד ימין של הקהל, וסדר ההדלקה גם הוא כמובן משמאל לימין - של הקהל - ולא של המדליק.

הדלקת הנרות בבית

זמן ההדלקה - מנהגנו (כפי שנכתב בספר המנהגים), להדליק לאחר שקיעת החמה, בין תפלת מנחה לערבית. בשעת ההדלקה לובשים את הבגדים הרגילים, שלא כיש נוהגים ללבוש בגדי שבת.

בהגיע זמן ההדלקה, אסור ללמוד לימוד עיוני, וכל שכן שאסור לאכול, ובאכילה יש להחמיר אף חצי שעה קודם זמן ההדלקה, שלא לשבת לסעודת קבע, ואם התחיל בסעודה, יש להפסיק ולהדליק בהגיע זמן ההדלקה - כלומר, מיד בשקיעת החמה.

לכתחילה מדליקים את הנרות בשמן זית, ולשמש לוקחים נר של שעווה. שמן נר חנוכה אינו צריך להיות כשר דוקא. אבל שמן ששורה עליו רוח הטומאה, כגון שנגע בו לפני נטילת ידים, או שהיה מונח תחת המיטה, יש מן הפוסקים שכתבו שלא להדליק בזה. ובמקומות או במצבים שאין שמן זית, מדליקים כמובן בכל סוגי הנרות.

מנהגנו להחליף הפתילות בכל יום בחדשות [ומנהגנו בזה הוא שלא כמש"כ בשו"ע שלא חוששים לפתילות ישנות. ולהעיר שכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע היה משתמש בפתילות הישנות], והטעם, בכדי שיהיה זכר למנורת המקדש. ומכל מקום אין מטיבים המנורה.

לפני ההדלקה יש לאסוף את בני הבית בסמוך למדליק, כדי לפרסם הנס ושישמעו הברכות ויענו אמן, ויראו ההדלקה וכו'. ובדיעבד יוצאים גם אם לא ענו אמן.

התחלת ההדלקה בסיום כל הברכות, ואמירת 'הנרות הללו' בסיום הדלקת כל הנרות. ואין להסיר ידו מהנר עד שברור לו שכבר דולק היטב.

המדליק והיוצאים ידי חובה בהדלקתו, אין להם לדבר עד להשלמת הדלקת כל הנרות של הלילה, ובדיעבד אין צריך לחזור לברך אם דיבר לאחר שכבר הדליק נר אחד. אבל בין הברכה לתחילת ההדלקה, אם הפסיק חוזר ומברך - אבל אם הפסק הוא לצורך הדלקה, כגון שמבקש להביא גפרור וכיו"ב, אינו מברך שנית. ולענות אמן על ברכת אחר המברך על הדלקה, מותר לכתחילה מיד לאחר הדלקת הנר הראשון.

אם שכח לברך שהחיינו בלילה הראשון, או כשמארחים אדם שידוע לנו שבלילה הראשון לא בירך - יש לברכה זו תשלומים כל שמונה, אבל רק בשעת הדלקה!

אם נתעכב ולא הדליק מיד כשהגיע זמן ההדלקה, יכול להדליק בברכה כל זמן שבני ביתו נעורים. אבל לאחר שבני ביתו ישנים, כבר אין בכך 'פרסומי ניסא' ולכן צריך להעיר לפחות אחד מהם, שאם לא כן, מדליק ללא ברכה.

אם המדליק לבדו בביתו, ונמצא שה'פרסומי ניסא' הוא עבורו בלבד, אזי אף אם נתעכב בהדלקה, יכול להדליק בברכה.

אם נדחתה הדלקת הנר עד ללילה, האם מתפללים ערבית קודם או מדליקים נר חנוכה קודם: הרבי העיר למי שכתב שמנהגם להדליק בלילה לפני תפילת ערבית, ש"לכאורה צריך עיון הקדמת

ההדלקה לפני התפלה – לאחר שמכבר הגיע זמנה". ומדבריו הק' עולה, שיש להתפלל ערבית קודם ההדלקה.

מקום ההדלקה - בעובי הפתח של אחד החדרים, מול המזוזה. ואף שנפסק "שתהא מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל", הרי שאם המזוזה משמאל [בגלל "היכר ציר", וכידוע מנהגינו בזה], הרי שגם חנוכה ממול - מימין. ואם אין מזוזה בפתח, מניחים את החנוכה מימין. והרבי כותב, שאין ראוי להניחה על פתח חדר השינה – ובלשונו "שאלה מזוזה..". "מופרך הדבר..". [התועדויות תשמ"ח ח"ב עמ' 133 עיי"ש בטעם הדבר].

מניחים את החנוכה על גבי כסא וכדומה למעלה משלשה טפחים. מתחילים להדליק בצד ימין של החנוכה ובימים הבאים - הנר הנוסף הוא השמאלי ביותר, ומשם מדליקים והולכים את שאר הנרות משמאל לימין.

מדייקים שידלקו הנרות חמישים דקות לכל הפחות. במשך זמן זה, אין להזיז את החנוכה ממקומה. אם כבה הנר בתוך שיעור זמן דליקתו, חוזרים ומדליקים אותו ללא ברכה.

בכל יום (מלבד ערב שבת) יושבים ליד הנרות חצי שעה, והרבי כותב שיש ללמוד תורה בזמן הזה.

הדלקת הנרות ע"י הילדים

מנהגנו שכל הגברים בבית, כולל הבנים הקטנים מדליקים נרות חנוכה בפני עצמם. "הבנות אין מדליקות בפני עצמן" (ספר המנהגים). וכפי שהרבי אמר בשיחה (שהיא לכאורה הימשה אחרונה): "ובנוגע לבנות – היתה הנהגת בית הרב, שהבנות לא הדליקו נרות חנוכה (לא הגדולות ולא הקטנות לפני בת-מצוה), כ"א יצאו בזה ע"י אביהן, ואח"כ-בעליהן". (ספר השיחות היתש"נ ע' 194 הע' 83)

מקום ההדלקה לילדים - "כדאי ונכון לעורר ע"ד הדלקת נר חנוכה על פתח חדרי הילדים... שעי"ז יתוסף יותר בענין החינוך, בנוגע לילדים, שכאשר רואים את מנורת החנוכה בפתח החדר שלהם, נעשה רושם חזק יותר בנפשם כו'..". (שיחת ש"פ וישב ה'תשמ"ח)

דינם של בנות שאינן בבית אביהם (מדריכות בבתי הספר)

א) אם בבית הוריהם מדליקים, אינן חייבות להדליק בעצמן ויוצאת י"ח בהדלקת ההורים. אלא שאם רוצות להחמיר ולהדליק בעצמן, יש מקום לחומרתן.
ב) אם בבית הוריהם אין מדליקים, חייבות הן בהדלקה. אלא שלא כל אחת צריכה להדליק בעצמה, אלא כולן משתתפות בהוצאות השמן וכו', והאחת מדליקה ומוציאה את כולן. וכמוכן שתהיינה כולן נוכחות בעת ההדלקה, ככל בני בית שיוצאים בהדלקת ראש המשפחה. ואם מקום השינה אינו מקום אכילתן - אלא ישנות במקום אחד ואוכלות במקום אחר - ידליקו במקום השינה, וישתדלו לאכול שם לפחות סעודה אחת ביום.
ג) אם סמוכות על שולחן השליח, (סועדות או לנות בבית השלוחים) הרי הן כבני ביתו ויוצאות בכל אופן בהדלקתו. ותהיינה נוכחות בשעת ההדלקה ולשמוע הברכות וכו'. אך אם רצונן עז לקיים לבדן את המצוה, הרי שאם אינן ישנות שם אלא במקום אחר - יש לכך נתינת מקום, ויכולות להדליק במקום שישנות שם ובברכה.
אלא שאם אינן סמוכות על שולחן השליח בקביעות, כי אם בימי חנוכה אלו - עליהן להשתתף עמו בפרוטה לפחות בהוצאות השמן להדלקה, ויוצאות ידי חובתן בהדלקתו.
ומכל מקום, כאמור, אם ישנות במקום אחר - יכולות להדליק בפני עצמן במקום שישנות שם. כאמור בסעיף ב', כאשר מדליקות במקום שישנות שם בפני עצמן - אין חובה שכל אחת מהן תדליק בפני עצמה, אלא יכולות להצטרף יחדיו למימון השמן והנרות, ואחת הבנות תדליק ותוציא את כולן ידי חובתן. אך אם רצונן להדליק כל אחת בנפרד, יכולות להדליק ובברכה.

יש להדגיש בענין ההשתתפות בפרוטה, שבכל לילה שיוצאות שם ידי חובתן עליהן להשתתף עם בעל הבית [וכן כשמשותפות ביחד בהדלקת בחדרן, ואחת מוציאה את כולן וכו']. וכמבואר בביאור הלכה בסי' תרע"ז [ד"ה להשתתף] בשם המאירי וכו' "...יהא השמן משותף בכל לילה ולילה, או יתן לו פרוטה ליכות לו חלק בכל הלילות".

אי עשיית מלאכה בזמן שהנרות דולקים

בשולחן ערוך: "ונוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד שהנרות דולקות ואין להקל להן" (טושי"ע סי' תער). ובספר המנהגים מבואר שהכוונה למשך ה-50 דקות שצריכה לדלוק, ולאחר מכן מותר לעשות מלאכה שלא לאור הנרות. המלאכות שנהגו לזוהר מלעשותן: כביסה, תפירה, סריגה, וגיהוץ. אבל שאר מלאכות הבית עושות כרגיל.

דמי חנוכה

הרבי הנהיג להרבות ב'דמי חנוכה' לבני הבית ובמיוחד לילדים ואף הורה להוסיף ולתת בכל יום מימי החנוכה.

"וע"פ האמור ע"ד השתדלות יתירה בענין החינוך – כדאי ונכון לעורר שיתנו מעות חנוכה לילדים (לא רק פעם אחת, אלא) בכל ימי חנוכה (ובערב שבת, או ביום ראשון, יתנו גם עבור יום השבת), ולהסביר להם, שנתנית המעות היא כדי שיוסיפו יותר בלימוד התורה כו'.
(שיחת ש"פ וישב ה'תשמ"ח)

"וכדי לקיים גם הוראת רבותינו נשיאינו לתת דמי חנוכה "בליל נר הרביעי או החמישי", כולל גם שלילת החשש שיהי' דבר הרגיל – אזי העצה היעוצה שבלייל נר הרביעי או החמישי יתנו כפליים, או ג' פעמים ככה, אופן של חידוש".

"להסביר לילדים בהדגשה, שכסף זה ניתן להם, באופן שהוא נהפך לדבר שלהם, לעשות בו מה שלב יהודי רוצה. ובוודאי מעצמם יפרישו חלק לצדקה."
(שיחת ש"פ וישב ה'תשמ"ט)

"כדאי לעשות זאת גם בבתי הספר... להתאסף יחדיו ולשוחח בעניני החנוכה, בקבלת החלטות טובות בזה, בתורה בעבודה ובמילות חסדים, ולחלק "דמי חנוכה" וכו'".
(שם)

"כולל – כמנהג רבותינו נשיאינו – לערוך מסיבות עם בני הבית בימי חנוכה, ולחלק "דמי-חנוכה" לבני הבית, ובמיוחד לילדים, הבנים והבנות. ובשעה שכל אחד מקיים את המנהג – בפרסום המתאים – ובהוספה והרחבה ע"י ההוספה בנתינת "דמי-חנוכה" בריבוי (שעי"ז מתווסף בשמחתם של הילדים) – מתקשרים יותר (בקיום מנהג זה) עם רבותינו נשיאינו, שזה מוסיף יותר כח להכניס את תורתם והוראותיהם ומנהגיהם בחיי היום יום הפרטיים. כולל ובמיוחד – גם במנהג ישראל שהולך ומתפשט בזמננו זה – ללמוד בעניני גאולה ומשיח, בכדי להכין ביתר שאת את עצמו וזולתו לגילוי של הגאולה האמיתית והשלמה"
(שיחת ש"פ ויצא, ה'תשנ"ב)

משחק הסביבון

מנהג נפוץ בין ילדי ישראל לשחק בחנוכה בסביבון.

"...כידוע ש"גשנה" הם ד' האותיות שע"ג ה"סביבון" (ר"ת נס גדול הי' שם), כמנהג ישראל ("תורה היא"), כפי שראו גם בבית רבותינו נשיאינו..."
(שיחת אור לחי טבת ה'תשמ"ז)

תפלת ערבית

בתפלת שמונה עשרה מוסיפים "ועל הנסים" (סידור עמ' 114).

שכח "ועל הנסים": אם נזכר לפני שאמר את ה' של ברכת "הטוב שמך", חוזר ואומר "ועל הנסים". אם כבר הזכיר את השם שבסיום ברכת "הטוב שמך" אינו חוזר, ובסיום תפלת שמונה עשרה, לפני אמירת "יהיו לרצון" השני, יאמר: "הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה". וממשיך "בימי מתתיהו וכו'".

בברכת המזון מוסיפים "ועל הנסים" (סידור עמ' 90).

אם שכח "ועל הנסים" בברכת המזון, אם נזכר לפני שאמר את ה' של ברכת "על הארץ ועל המזון", חוזר ואומר "ועל הנסים". אך אם נזכר לאחר שכבר סיים ברכה זו, אזי כשיגיע ל"הרחמן הוא יזכינו" יאמר: "הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה". וממשיך "בימי מתתיהו וכו'".

יום רביעי, כ"ה כסלו, נר א' דחנוכה

מנהגנו להדליק את נרות החנוכה בבית הכנסת, כולל את השמש, גם בשעת תפלת שחרית - אלא שאין מברכים על הדלקה זו.

בשמונה עשרה של תפלת שחרית מוסיפים **"ועל הנסים"** (סידור עמ' 59). אומרים **"הלל השלם"**. לאחר הלל, חצי קדיש. מוציאים ספר תורה אחד וקוראים בפי' נשא (במדבר ז, א - יז) ג' קרואים. לכהן, **"ויהי ביום כלות משה"** - **"לחנוכת המזבח"**. ללוי, **"ויהי המקריב"** - **"מלאה קטרת"**. לישראל, **"פר אחד"** - **"בן עמינדב"**. חצי קדיש. וממשיכים כסדר התפלה, **"אשרי"** ו**"ובא לציון"** וכו'.

שאלת "ותן טל ומטר"

בתפלת ערבית מתחילים לשאול טל ומטר בברכת **"ברך עלינו"** שבתפלת שמונה עשרה. למנהגנו, שאין להפסיק לפני תפלת שמונה ולהכריז, מן הראוי להכריז לפני התפלה שמתחילים לומר **"ותן טל ומטר"**.

שכח לומר "ותן טל ומטר"

אם שכח ונזכר לפני שהחל בברכת **"תקע בשופר"**, אומר שם **"ותן טל ומטר"**. ואם שכח, יאמר זאת בברכת **"שמע קולנו"** לפני **"כי אתה שומע"** שבסיום הברכה. אם נזכר אחרי שסיים ברכת **"שומע תפלה"**, אומר שם **"ותן טל ומטר"** ומתחיל **"רצה"**. נזכר אחרי שהתחיל **"רצה"**, חוזר לברכת **"ברך עלינו"**. נזכר אחרי שסיים את תפלת שמונה עשרה, שכבר אמר את **"יהיו לרצון"** האחרון, חוזר לתחלת התפלה.

אם שכח ונזכר בזה רק בהגיע זמן התפלה שלאחריה, יתפלל פעמיים תפלת שמונה עשרה, מלבד אם שכח בתפלת מנחה של ערב שבת, שאינו מתפלל תפלת שמונה עשרה של ערבית של שבת פעמיים.

כשמסופק אם הזכיר **"ותן טל ומטר"**, עד שלשים יום אינו מוחזק שהזכיר וצריך לחזור ולהזכיר, אחרי שלשים יום, מוחזק שכבר התרגל והזכיר כראוי ואינו צריך לחזור.

יום חמישי, כ"ו כסלו, נר ב' דחנוכה

תפלת שחרית כאתמול. בקריאת התורה, קוראים לג' קרואים בפי' נשא (במדבר ז, יח - כט). לכהן, **"ביום השני"** - **"מלאה קטרת"**. ללוי, **"פר אחד"** - **"בן צוער"**. לישראל, **"ביום השלישי"** - **"בן חלן"**. חצי קדיש. וממשיכים כסדר התפלה, **"אשרי"** ו**"ובא לציון"** וכו'.

יום שישי, כ"ז כסלו, נר ג' דחנוכה

אדמוה"ז יצא לחרות ביום זה ממאסרו השני בשנת תקס"א.

תפלת שחרית כאתמול. בקריאת התורה, קוראים לג' קרואים בפי' נשא (במדבר ז, כד - לה). לכהן, **"ביום השלישי"** - **"מלאה קטרת"**. ללוי, **"פר אחד"** - **"בן חלן"**. לישראל, **"ביום הרביעי"** - **"בן שדיאור"**. חצי קדיש.

תפלת מנחה

מתפללים תפלת מנחה לפני הדלקת הנרות. באם אין אפשרות להתאסף לתפלה במנין לפני זמן הדלקת הנרות, עדיף להתפלל לאחר הדלקת הנרות ובמנין.

הדלקת הנרות בבית הכנסת

גם היום יש לדייק שההדלקה תהיה לאחר **'פג המנחה'** (שזמנו הוא שעה ורבע זמנית לפני שקיעת החמה).

אם ניתן לסדר מנין לתפלת מנחה לפני זמן הדלקת הנרות, מדליקים את הנרות בית הכנסת לפני **"עלינו לשבח"**. אך אם ניתן להתפלל מנחה בציבור רק לאחר הדלקת הנרות, צריך להדליק את החנוכה בבית הכנסת מוקדם יותר. ואם נוכח מנין בבית הכנסת בזמן ההדלקה, מברכים על ההדלקה.

הדלקת הנרות בחנוכה הציבורית

גם את נרות החנוכה הציבורית יש להדליק לאחר **'פג המנחה'**.

הדלקת הנרות בבית

מדליקים נר חנוכה לפני הדלקת נר שבת, ומן הראוי להקדים את הדלקת נרות החנוכה לפני זמן הדלקת נרות השבת, (כדי שלא יתאחרו בהדלקת נרות השבת לאחר זמן ההדלקה).

מכינים מספיק שמן לנרות החנוכה, כדי שידלקו חצי שעה לאחר צאת הכוכבים.

בערב שבת אין מתעכבים חצי שעה ליד הנרות.

אם חושבים שבשבת יזדקקו לשימוש בכיסא שעליו מעמידים את החנוכה, או שיצטרכו להזיזו הצידה כדי לעבור שם (אך לא רק מטעם "שלא ישחקו בו הילדים"), קיימות שתי אפשרויות שבהם ניתן להזיז את הכסא או את המגש שעליו החנוכה:

א) להניח את החנוכה על מגש, ויחד איתה להניח שם מבעוד-יום חלה **שיאכל ממנה בשבת**, או ספר קודש **שעשוי ללמוד בו בשבת**, שאז יהיה המגש מותר בטלטול לצורך 'דבר המותר', לאחר שיכבו הנרות, והכיסא יתפנה. אלא שהדברים אמורים דוקא על מגש המיועד להגשת מאכלים, אבל אין זה מועיל במגש המיועד לנרות.

ב) שעל הכסא שעליו מניח החנוכה, יניח מבעוד יום גם חלה שיאכל ממנה בשבת, או ספר קודש שעשוי ללמוד בו בשבת. ולאחר שיכבו הנרות ויזדקקו למקום הכיסא, יהיו רשאים לטלטל את הכיסא עם כל מה שעליו הצידה, לכל מקום שרוצים.

ליל שבת קודש פ' מקץ, נר ד' דחנוכה

תפלת 'קבלת שבת' וערבית כבכל שבת. בתפלת שמונה עשרה מוסיפים **"ועל הנסים"** (סידור עמ' 141).

בברכת המזון מוסיפים **"ועל הנסים"** (סידור עמ' 90) ואת ההוספות הרגילות לשבת. אם זכר לומר **"ועל הנסים"** אך שכח לומר **"רצה והחליצנו"**, שדינו שצריך לחזור ולברך שנית ברכת המזון, אינו צריך לחזור שנית על **"ועל הנסים"**.

שבת קודש פ' מקץ, כ"ח כסלו, נר ד' דחנוכה, מברכים החודש טבת

משכימים לאמירת תהלים. אחרי לימוד שיעור חסידות ותפלת השבת, עורכים התוועדות חסידית.

תפלת שחרית כבכל שבת. בשמונה עשרה מוסיפים 'ועל הנסים' (סידור עמ' 181). **הלל השלם** ולאחריו שיר של יום. מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קורים לשבעה קרואים בפ' מקץ, מניחים את ספר התורה השני ואומרים חצי קדיש, מגביהים וגוללים את הספר הראשון וקוראים בספר השני למפטיר בפ' נשא (במדבר ז', ל', - לה) **"ביום הרביעי" - "בן שדיאור"**. הפטרה: **רני ושמחי** גו'.

מברכים החודש טבת. מולד: ליל ב', שעה 6, 38 דקות, 3 חלקים.

ראש חודש: ביום השני הבא עלינו לטובה.

אין אומרים "אב הרחמים".

תפלת מוסף לשבת ומוסיפים **"ועל הנסים"**.

בתפלת מנחה קוראים בתורה לג' קרואים בפ' ויגש. אין אומרים **"צדקתך צדק"**.

מוצאי שבת קודש פ' מקץ, אור לכ"ט כסלו, נר ה' דחנוכה

נוהגים שלא לאחר את זמן תפלת ערבית.

בשמונה עשרה של תפלת ערבית מוסיפים על **"אתה חוננתנו"** גם **"ועל הנסים"**. אומרים **"ויהי נעם"** ו**"ואתה קדוש"** כבכל מוצאי שבת.

הדלקת הנרות בבית הכנסת - לפני **"עלינו לשבח"**.

הדלקת הנרות בבית - לאחר הבדלה ולפני אמירת **"ויתן לך"**.

יום ראשון, כ"ט כסלו, נר ה' דחנוכה

במענה לשאלה מתי היתה גאולתו של אדמוה"ז ני"ע, בנר השלישי או בנר החמישי ענה כ"ק אדמו"ר זי"ע: **"וי"ל דבשניהם היו עניני גאולה (וגם כפשוטם)"**.

בקריאת התורה, קוראים לגי קרואים בפי נשא (במדבר ז, לו – מז). לכהן, "וביום החמישי" - "מלאה קטרת". ללוי, "פר אחד" - "בן צורישדי". לישראל, "ביום הששי" - "בן דעואל". בשמונה עשרה של תפלת ערבית אומרים "יעלה ויבא".

יום שני, א' טבת, ראש חודש, נר ו' דחנוכה

תפלת שחרית כרגיל. "הלל השלם" אחרי הלל "קדיש תתקבל" "שיר של יום" "ברכי נפשי". לקריאת התורה מוציאים שני ספרי תורה. בספר הראשון קוראים לגי קרואים בפי ר"ח (במדבר כח, א – טו) לכהן, "וידבר ה'" - "רביעת ההין". ללוי, "עלת תמיד" - "עלת התמיד ונסכה". לישראל, "ובראשי חדשיכם" - "יעשה ונסכו". מגביהים וגוללים ס"ת הראשון. בספר תורה השני קוראים לרביעי, בפי נשא (במדבר ז, מב – מז) "ביום הששי" - "בן דעואל". חצי קדיש. (המגביה את ספר התורה הראשון נשאר יושב עם הספר בזמן הקדיש). אומרים "אשרי" ו"ובא לציון", חצי קדיש. תפלת מוסף לראש חודש. מוסיפים "ועל הנסים".

יום שלישי, ב' טבת, נר ז' דחנוכה

סדר התפלה כבימים הראשונים. בקריאת התורה, קוראים לגי קרואים בפי נשא (במדבר מח – נג) לכהן, "ביום השביעי" - "מלאה קטרת". ללוי, "פר אחד" - "בן עמיהוד". לישראל, "ביום השמיני" - "בן פדהצור".

יום רביעי, ג' טבת, נר ח' דחנוכה - "זאת חנוכה"

סדר התפלה כאתמול. בקריאת התורה, קוראים לגי קרואים בפי נשא (במדבר ז, נד – ח, ד). לכהן, "ביום השמיני" - "מלאה קטרת". ללוי, "פר אחד" - "בן פדהצור". לישראל, "ביום התשיעי" - "בן עשה את המנורה".

כ"ק אדמו"ר זי"ע עורר רבות להתאסף ביום "זאת חנוכה" ולערוך התועדויות פעילות, לסיכום ימי החנוכה. הבא לקמן מדבריו הקי של רבינו בש"פ מקץ, זאת חנוכה 'התש"נ:
"בעמדינו ביום הש"ק זאת חנוכה, סיום וחותם ימי חנוכה, צריך כאו"א מישראל לקבל החלטות טובות להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל עניני "נר מצוה ותורה אור"... ומה טוב – שיתחילו בזה ביום הש"ק, ע"י עריכת התועדות נוספת (לאחרי מנחה) בזמן "רעוא דרעוין", וכן במוצש"ק, "סעודתא דדוד מלכא משיחא" (ובימים הסמוכים), שבהם יוסיפו בלימוד פנימיות התורה, ויקבלו החלטות טובות בנוגע לימים שלאח"ז: להוסיף בלימוד פנימיות התורה ובהפצת המעיינות חוצה, ביחד עם ההוספה בנגלה דתורה, בקיום המצוות בהידור, ובכל עניני טוב וקדושה".

יום שישי, ה' טבת "דידן נצח"

יום זה נקבע ע"י כ"ק אדמו"ר זי"ע לחג ומועד ועורר שביום סגולה זה יוסיף כ"א ספרי קודש לספרייתו האישית. "ו'הימים האלו נזכרים ונעשים בכל דור ודור גו'" כלומר, בבוא יום זה בשנה שלאח"ז, ועד"ז? מדי שנה בשנה, "נזכרים" ועי"ז? "נעשים" אותם הענינים שהיו בפעם הראשונה – להקבע ל"יום סגולה" ו"עת רצון" בכל הקשור לנצחונם של הספרים. כן ביקש שרבנים, מחברי ספרים ומו"ל של ספרים וכן אספני ספרים ישלחו ספרים לספריית אגודת חסידי חב"ד.

(שיחת ש"פ ויגש, ה' טבת ה'תשמ"ח)